

Provkonstruktion

Årskurs: 9

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Ekonomi - Grundläggande ekonomiska system (kapitalism, socialism) och hushållsekonomi.

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse för de grundläggande ekonomiska systemen, särskilt kapitalism och socialism, samt hur dessa påverkar hushållsekonomi. Eleverna ska också visa sin förmåga att argumentera kring ekonomiska val och konsekvenser.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Lektionens centrala innehåll behandlar de grundläggande ekonomiska systemen, med fokus på kapitalism och socialism, samt hur dessa system påverkar hushållsekonomi. Eleverna kommer att få insikter i hur olika ekonomiska teorier påverkar samhället och individens ekonomiska beslut.

Kunskapskrav

Eleven ska kunna beskriva och jämföra olika ekonomiska system, förklara hur de fungerar och hur de påverkar hushållen. Dessutom ska eleven kunna argumentera kring ekonomiska val och konsekvenser.

Prov

Faktafrågor

1. Vilket av följande är en grundprincip i kapitalismen?

- A) Kollektivt ägande
- B) Planekonomi
- C) ****Privategendom****
- D) Statlig reglering

2. Vilken ekonomisk modell strävar främst efter att minska ojämlikhet?

- A) Blandekonomi
- B) ****Socialism****
- C) Kapitalism
- D) Marknadsekonomi

3. Vad kännetecknar planekonomi?

- A) Privategendom
- B) ****Statlig kontroll av ekonomin****
- C) Marknadsstyrning
- D) Fri konkurrens

4. I vilket typ av system spelar marknaden en central roll?

- A) ****Kapitalism****
- B) Socialistisk ekonomi
- C) Blandekonomi
- D) Planekonomi

5. Vilket av följande syftar till att förändra ekonomiska strukturer genom revolution?

- A) Reformism
- B) ****Socialism****
- C) Liberalism
- D) Kapitalism

6. Hur påverkar inflation hushållens ekonomi?

- A) Ökar köpkraften
- B) ****Minskar köpkraften****
- C) Ingen påverkan
- D) Ökar sparande

7. Vad menas med begreppet "budget"?

- A) En lista över skulder
- B) ****En plan för inkomster och utgifter****
- C) En typ av investering
- D) En form av skatt

8. Vilket av följande är ett exempel på ett kapitalistiskt land?

- A) Cuba
- B) ****USA****
- C) Nordkorea
- D) Sovjetunionen

9. Vad innebär marknadsekonomi?

- A) Statlig reglering av priser
- B) ****Priser som bestäms av utbud och efterfrågan****
- C) Kollektiv ägande
- D) Planering av ekonomin av staten

10. Vilken fördel ses ofta i kapitalistiska system?

- A) Jämlikhet
- B) ****Innovation****

- C) Brist på varor
- D) Ekonomisk stagnation

11. Vilken ekonomisk modell använder sig av privat ägande?

- A) ****Kapitalism****
- B) Socialism
- C) Centralt planerad ekonomi
- D) Kollektiv ekonomi

12. Hur definieras hushållsekonomi?

- A) Ekonomisk teori
- B) ****Studiet av hur hushåll förvaltar sina resurser****
- C) Statlig ekonomisk planering
- D) Internationell handel

13. Vilken av följande faktorer bidrar till ekonomiska beslut i hushållet?

- A) ****Inkomster och utgifter****
- B) Statliga regleringar
- C) Företagsbeslut
- D) Inflation

14. Vad är ett centralt mål för socialismen?

- A) Väldigt låg beskattning
- B) ****Ekonomisk jämlikhet****
- C) Marknadsövervakning
- D) Priskontroll

15. Vilket av följande begrepp är centralt i hushållsekonomi?

- A) Monopol
- B) Planekonomi
- C) ****Sparande****
- D) Internationell handel

Resonerande frågor

1. Analysera hur socialismen och kapitalismen påverkar konsumtionsvanor i hushåll. Syftet är att ge eleverna möjlighet att visa djup förståelse för de olika systemen och deras konsekvenser.

2. Diskutera de fördelar och nackdelar med privat ägande under kapitalismen. Elever får möjlighet att elda argument kring ekonomiska val och deras följder.

3. Beskriv hur ekonomiska kriser kan påverka hushållens beslut och deras ekonomiska situation. Eleverna kan visa sin förmåga att koppla teoretiska begrepp till praktiska scenarier.

4. Reflektera över hur beslut som tas på samhällsnivå kan påverka hushållens ekonomi. Här har eleverna chansen att diskutera större socioekonomiska samband.
5. Utvärdera hur olika ekonomiska system, i synnerhet socialism och kapitalism, kan ge olika incitament för innovation och företagande. Eleverna kan demonstrera sin analytiska förmåga genom att jämföra och kontrastera.
6. Resonera kring hur internationella ekonomiska relationer kan påverka hushållens ekonomi. Detta ger eleverna en bredare syn på ekonomins globala aspekter.
7. Diskutera vilka faktorer som bidrar till att hushåll gör sparande och investeringar i olika ekonomiska system. Eleverna kan koppla teoretiska begrepp till individuella beslut.
8. Reflektera över hur personliga värderingar och värderingar i samhället påverkar ekonomiska beslut. Här ges möjlighet att diskutera psykologi och ekonomi i ett sammanhang.

Bedömning

Bedömningen av provet kan göras med poäng där faktafrågorna ger 1 poäng vardera och resonerande frågor ger 3 poäng vardera.

Sammanfattning av poängkrav:

För betyg E krävs minst 8 poäng (varav minst 1 från resonerande frågor).

För betyg C krävs minst 12 poäng (varav minst 3 från resonerande frågor).

För betyg A krävs minst 18 poäng (varav minst 5 från resonerande frågor).

Tags: [Åk. 7 - 9](#), [Samhällskunskap](#)